

J. D'Haenens, Belgisch Strafrecht, E. Story-Scientia, Gent, 2e druk, 1985, 548 blz.

De verdiensten van het werk van J. D'Haenens voor de studie en de dagelijkse beoefening van het strafprocesrecht werden bij de verschijning van de eerste druk van wat nu reeds een klassiek werk over strafprocedure mag genoemd worden door L. Dupont in dit tijdschrift verduidelijkt (zie *Panopticon*, 1981, 634).

De tweede druk komt in één enkel volume op de markt, wat zeker de hanterbaarheid ervan zal ten goede komen, daar waar de eerste druk over vier volumina verspreid was.

De auteur heeft rekening gehouden met de wetswijzigingen en wanneer men deze overloopt komt men tot de vaststelling dat het strafprocesrecht in de laatste vijf jaren niet ongewijzigd is gebleven: de uitoefening van de strafvordering inzake directe belastingen werd terug (misschien op voorlopige wijze) aan het openbaar ministerie toevertrouwd, het aantal hinderpalen bij de uitoefening van de strafvordering is toegenomen door de oprichting van het Arbitragehof en de nieuwe wet op de strafrechtelijke beteugeling van de belastingontduiking, de gevallen van verval van de strafvordering voor sommige misdrijven tegen betaling van een geldsom werden uitgebreid, nieuwe vervolgingen na een arrest van vrijspraak van het hof van assisen zijn voortaan verboden, ongeacht de kwalificatie die er aan gegeven werd, een gerechtelijk toezicht werd ingesteld op de administratieve vrijheidsberoving van vreemdelingen, de termijnen van beroep werden verlengd... Ook werd door D'Haenens ruim rekening gehouden met nieuwe rechtspraak zoals inzake de toepassing in de tijd van de wetten die termijn van verjaring van de strafvordering verlengen, de draagwijdte van het begrip heterdaad m.b.t. nachtelijke huiszoekingen en het samenvallen van de termijn van 24 u. maximale vrijheidsberoving met een bevel tot medebrenging.

Dit kort overzicht van de aanpassingen die D'Haenens aan de eerste druk van zijn werk bracht toont overduidelijk aan dat de rechtspracticus over een up to date werk beschikt om zijn moeilijke opdracht te vervullen... en dat de taak van de student door de jaren heen niet eenvoudiger wordt.

A. D. N.

Amnesty International — Spain — The Question of Torture. Documents exchanged by Amnesty International and the Government of Spain, London, 1985

Het einde van het Franco-regime betekende voor Amnesty niet het einde van haar activiteiten in Spanje en — bedroevend genoeg — evenmin van negatieve rapporten over de marteling onder de Spaanse democratie.

Reeds in 1980 publiceerde Amnesty zijn 'Report of a Mission to Spain, 3-28 october 1979', opgesteld door twee geneeheren, een professor vergelijkend strafrecht en een staflid van Amnesty. In 1983 besloot Amnesty een nieuwe mis-

sie te sturen. Die stelde een 'Memorandum Regarding Allegation of Torture and Ill-treatment' op dat in mei 1984 naar de eerste Minister F. Gonzalez werd verstuurd. Op 30 oktober kwam er een onderhoud tussen Amnesty en de eerste Minister, de Minister van Justitie en de Minister van Binnenlandse Zaken, waarna Amnesty het memorandum en de reactie van de Spaanse regering publiceerde.

Wat nu voorligt is een kersverse publikatie van Amnesty, met niet alleen het memorandum, maar ook het — uitgebreide en uiterst kernschetende — geschreven antwoord van de Spaanse regering dat aan Amnesty werd overgemaakt door de Minister van Binnenlandse Zaken. Daarenboven heeft Amnesty in dit rapport de laatste bijzondere antiterroristenwetgeving bestudeerd en in Engelse vertaling opgenomen. Het betreft het decreet 8/1984 (26 december) over de activiteiten van gewapende benden en terroristische groepen - het decreet 14/1983 (12 december) over de rechtsbijstand aan gearresteerden en gevangenen en het decreet 6/1984 (6 mei) over de *habeas corpus* procedure.

Amnesty stelt vast dat de nieuwe wetgeving op de gewapende benden en terroristische groepen het aantal incriminaties verhoogt en bijgevolg de impact van de antiterrorismewetgeving nog verruimt. Ook onder deze nieuwe wetgeving blijft de politiearrestatie van maximum 10 dagen ('incommunicados') voor 'terroristen'¹ van kracht. Wat de rechtsbijstand betreft, blijven de verdachten onder de terrorismewet van het gemeen recht verstokken (art. 527). Zij hebben enkel recht op een advocaat de oficio, benoemd door de balie (geen vrije keuze), die daarenboven geen privaat contact mag hebben met de gearresteerde. Het decreet voorziet impliciet dat deze gearresteerden ook het recht niet hebben hun familie of andere personen te informeren over hun detentie en over de plaats ervan. De Habeas Corpus wetgeving is een gevoelige verbetering, maar komt niet tegemoet aan de kritiek van Amnesty dat de gerechtelijke controle over de arrestaties ontoereikend is, aangezien het incommunicado-systeem èn wettelijk èn grondwettelijk (art. 55, lid 2 heft tal van grondwettelijke rechten en vrijheden, waaronder de 72 uurregel voor politiearrestatie, op in geval van terrorisme), is en blijft.

Amnesty's conclusie luidt dan ook dat de legislatieve vooruitgang de noodzakelijke bescherming van de gearresteerden nog niet garandeert en dat de voortzetting van het incommunicado-systeem, zelfs met betere beveiliging, de cruciale factor is in het vergemakkelijken van marteling en mishandeling van gearresteerden (waarvan een tiental illustraties in de uitgave). Daarom wil Amnesty met dit rapport t.a.v. de Spaanse regering, ondanks de legislatieve vernieuwing, haar vroegere aanbevelingen hernieuwen:

1. de grondwettelijke geregelde politiearrestatie van 72 uur maximum moet een absolute limiet worden;
2. iedere gearresteerde moet rechtsbijstand krijgen; de wetgeving moet de vrije keuze en bijstand van een advocaat voorzien tijdens de ondervraging;
3. er moet een reorganisatie komen van de nationale en regionale gerechtelijke controle op de politiearrestatie;

---

1. Statistisch onderzoek wijst uit dat meer dan 75 % van deze gearresteerden nooit voor de rechtbank worden gedaagd.

4. er moet verplicht medisch onderzoek komen onmiddellijk na de arrestatie, vóór de rechtszitting en tussenonderzoek op aanvraag.

Dit Amnesty-dossier is een bevestiging van het rapport² van de Belgische missie naar Baskenland in september 1982 in opdracht van de Liga voor Mensenrechten, waarin de structurele relatie wordt aangegeven tussen de anti-terroriswetgeving en de schending van fundamentele mensenrechten. Tal van vraagtekens dus op een moment dat Spanje het E.E.G.-ingangskkaartje op zak heeft.

J. Vervaele

W. Froentjens, Hoofdstukken uit de criminalistiek, Gouda Quint, 1985

Algemeen gesteld gaat het hier om een goed boek, waarin een ruim overzicht gegeven wordt van de criminalistiek en haar verhouding tot de strafrechtspleging.

De historische ontwikkelingen komen goed aan bod en zijn een onontbeerlijke schakel om de mogelijkheid en de beperktheden van de criminalistiek aan te duiden. De Nederlandse groei naar een gerechtelijk laboratorium — een formule die trouwens ook terecht is de meeste andere landen van Europa wordt toegepast — heeft wel de aandacht afgeleid van de mogelijkheden geboden door de universiteiten. Deze kunnen, hoewel zij niet organisatorisch naar deze discipline gestructureerd zijn, toch ook een ruime bijdrage leveren bij het uitvoeren van zeer gespecialiseerde onderzoeken.

De klassieke methodes in de criminalistiek worden uitvoerig en zeer degelijk beschreven, van optische methodes tot chromatografie en spectometrie.

Wel is het enigszins jammer dat nieuwe ontwikkelingen (b.v. laserstraaltechniek voor opname van vingerafdrukken) niet aan bod komen. Nochtans worden nu b.v. in Groot-Brittannië (Home Office) in dit verband spectaculaire vernieuwingen gerealiseerd. Ook inzake stemvergelijking zijn nieuwe technieken operationeel o.m. in het Bundeskriminalamt (Wiesbaden).

Meerdere toepassingen zoals de bloedanalyse worden uitvoerig en adequaat behandeld.

Toch moet vastgesteld worden dat sommige identificatiemethodes, zoals het identificeren van meerdere lijken bij rampen naar Interpol-procedures niet worden vermeld. Van deze Interpol-procedures werd zojuist een nieuw handboek opgesteld. De identificatie via tanden of beetsporen zijn nauwelijks beschreven.

---

2. Dit rapport 'Baskenland: oefenterrein van de Spaanse democratie — het gemaskerd franquisme — Democratische orde versus terrorisme: Liga voor de mensenrechten, Gent, 1984, 36 p., werd opgesteld door VERVAELE, J. en van een voorwoord voorzien door BEKAERT, P. Het rapport is gratis te verkrijgen op volgend adres: Liga voor de mensenrechten, Universiteitsstraat, 8 - 9000 Gent.